

1.	Zaproszenie do Polski.....	6
2.	Obiekty UNESCO.....	10
3.	Pobrzeża Południowobałtyckie	18
4.	Pojezierza Polskie	26
5.	Niziny Środkowopolskie.....	36
6.	Wyżyny Polskie	48
7.	Kotliny Podkarpackie.....	60
8.	Sudety	70
9.	Karpaty.....	78
10.	Czy znasz Polskę – lekcja powtórzeniowa.....	90
11.	O Polsce w skrócie.....	92

Drogi Uczniu!

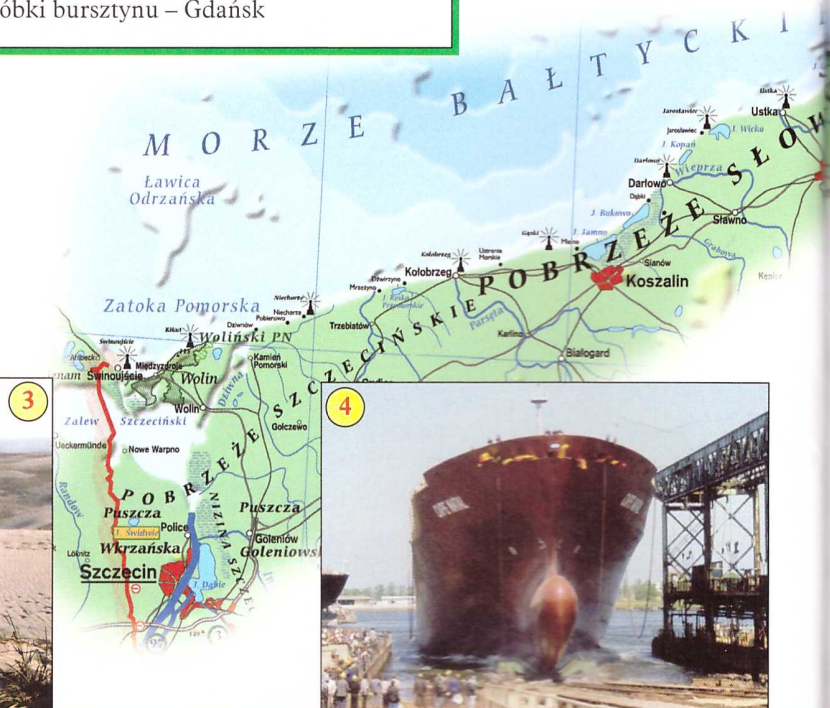
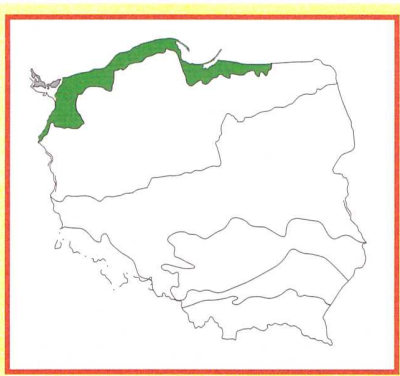
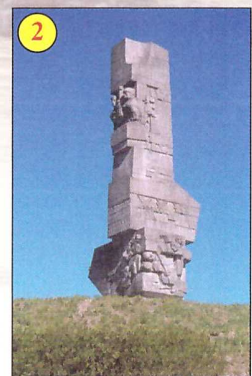
Kończymy trzyletnią przygodę z geografią Polski w podstawowej szkole polonijnej. Mamy nadzieję, że dużo nauczyliście się o Polsce, problemach jej mieszkańców i niepowtarzalnym pięknie tego kraju. Mamy cichą nadzieję, że będziecie wspominać lekcje geografii z sentymentem, a w czasie Waszych podróży do Polski wspomnicie, że razem poznawaliśmy jej atrakcje turystyczne.

Do zobaczenia po wakacjach w polonijnym liceum, gdzie dalej będziemy wspólnie wędrować po Polsce szukając miejsc znaczonego zapachem świeżo pieczonego chleba, gościnnością ludzi, regionalnymi nawykami i zwyczajami kulinarnymi, opisanymi „widokówkami z Polski” przez wielu polskich pisarzy i poetów.

Autorki

Pobrzeża Południowobałtyckie

Krainy geograficzne	Pobrzeże Szczecińskie (<i>Nizina Szczecińska</i>), Pobrzeże Słowińskie, Pobrzeże Kaszubskie, Żuławy Wiślane
Rzeki	ujścia głównych rzek Polski: Wisły i Odry oraz największych rzek przymorza: Regi, Parsęty, Wieprzy, Słupi, Łupawy, Łeby i Pasłęki
Jeziora	Łebsko, Gardno, Jamno, Bukowo, Dębie, Druzno
Parki narodowe	Woliński Park Narodowy, Słowiński Park Narodowy
Surowce mineralne	gaz ziemny, ropa naftowa, sól kamienna
Miasta	Gdańsk (463 tys.) Szczecin (418 tys.), Gdynia (252 tys.), Elbląg (129 tys.), Koszalin (112 tys.), Słupsk (103 tys.), Frombork (3 tys.), Malbork (39 tys.)
Gospodarka	rybołówstwo, handel morski, przemysł: stoczniowy, chemiczny, spożywczy, turystyka pobytowa i uzdrowskowa
Ciekawostki geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> • za najdalej wysunięty na północ punkt Polski – uważano dotychczas przylądek Rozewie – jednak najnowsze badania wskazują na inny punkt, który znajduje się w Jastrzębiej Górze • największa delta w Polsce – delta Wisły • najniżej położony punkt – 1.8 m p.p.m. na terenie wsi Raczki Elbląskie • największa wyspa leżąca w całości na terytorium Polski – wyspa Wolin • światowa stolica przeróbki bursztynu – Gdańsk

Pobrzeża Południowobałtyckie są bardzo atrakcyjnym regionem turystycznym. Największe atrakcje turystyczne tej krainy to: szumiące morze, szerokie piaszczyste plaże, wysokie ruchome wydmy piaszczyste, malownicze klify, samotne latarnie morskie. Obok dużych miast, takich jak Gdańsk czy Szczecin, można odwiedzić wiele mniejszych zabytkowych portów i wiosek rybackich, które są jednocześnie miejscowościami wypoczynkowymi. Wzdłuż polskiego wybrzeża rozwinęło się 60 miejscowości wypoczynkowych, w których znajdują się liczne ośrodki wczasowe, kwatery prywatne, kempingi i kąpieliska. Do bardziej znanych miejscowości wypoczynkowych należą: Świnoujście, Międzyzdroje, Kołobrzeg, Łeba, Jastarnia, Jurata, Puck, Krynica Morska.

Ostatnio duże zainteresowanie turystów wzbudza tradycyjne budownictwo szachulcowe. Są to wiejskie zagrody i kościółki w okolicach Słupska (tzw. *Kraina w Kratę*). Prawie wszędzie można jeździć na rowerze, a w wielu miejscach uprawiać jazdę konną.

Każdy turysta powinien zobaczyć Szczecin, Międzyzdroje, Kamień Pomorski, ruiny kościoła w Trzęsaczu, Darłowo, Półwysep Helski, Muzeum Oceanograficzne w Gdyni, statki: „Dar Pomorza” i „ORP Błyskawica”, Gdańsk, Sopot, Frombork, Malbork.

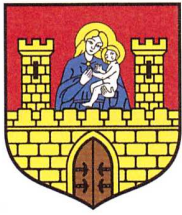
Na **Pobrzeżu Szczecińskim** zwiedzimy **Szczecin** – miasto nad Odrą i jeziorem Dąbie, które chociaż położone około 65 km od Bałtyku, jest portem. Był to niegdyś gród słowiański i zarazem ważny ośrodek rzemiosła i handlu, znany w tej części Europy już od XI wieku. Mimo licznych wojen, które przetoczyły się przez to miasto, zachowało się w nim wiele ciekawych zabytków. Możemy zwiedzać Szczecin spacerując Miejskim Szlakiem Turystycznym, wytyczonym w 1993 roku z okazji jubileuszu 750-lecia miasta; wyznacza go czerwona linia namalowana na chodnikach. Najważniejszym zabytkiem jest słynny Zamek Książąt Pomorskich, który prezentuje się szczególnie pięknie podczas nocnej iluminacji. Najbardziej reprezentacyjną i malowniczą część miasta stanowią Wały Chrobrego, z których roztacza się wspaniała panorama na

Panorama Szczecina

Zamek Książąt Pomorskich

Niewielkie miasto nad Zalewem Wiślanym, **Frombork** – znany jest jako miasto Mikołaja Kopernika (1473-1543), w którym uczony spędził większość życia i napisał *De revolutionibus orbium coelestium*. Wielki astronom został pochowany w podziemiach fromborskiej katedry.

Katedra we Fromborku

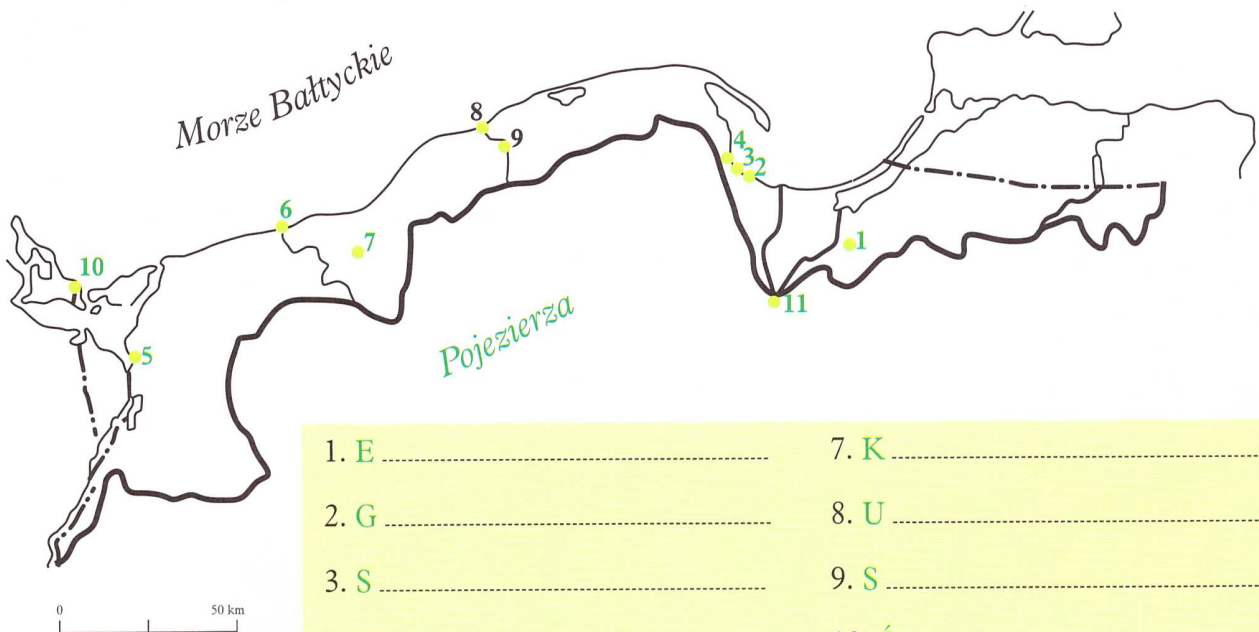
Długotrwałe poszukiwania grobu astronoma doprowadziły do fascynującego odkrycia: w 2005 roku archeolodzy znaleźli we fromborskiej archikatedrze czaszkę, stanowiącą najprawdopodobniej część szkieletu Kopernika.

Dzięki temu dokonano rekonstrukcji twarzy słynnego Polaka. Warto zwiedzić Muzeum Kopernika, w którym znajdują się dawne instrumenty astronomiczne, wyeksponowane są jego książki (w tym *De revolutionibus...*), a także olbrzymi obraz Jana Matejki przedstawiający tego wspaniałego polskiego astronoma.

Ćwiczenia

Korzystając z atlasu oraz mapy krain Polski wpisz na mapę konturową:

- pierwsze litery nazw krain geograficznych: Pobrzeże Szczecińskie, Pobrzeże Słowińskie, Żuławy Wiślane,
- drobnym pismem wpisz nazwy rzek wzdłuż ich biegu: Wisła, Nogat, Parsęta, Odra oraz nazwy największych jezior,
- zaznacz parki narodowe,
- rozpoznaj miasta oznaczone liczbami i wpisz ich nazwy pod mapą,
- zaznacz obiekty UNESCO.

0 50 km

1. E	7. K
2. G	8. U
3. S	9. S
4. G	10. Ś
5. Sz	11. M
6. K	

1. Uzupełnij zdania opisujące Pobrzeża Południobałtyckie.

plaże, Gdańsk, Południobałtyckie, rybackich, samotne latarnie, Słowińskim, atrakcje turystyczne

Pobrzeża są bardzo atrakcyjnym regionem turystycznym Polski.
 Największe tej krainy to: szumiące morze, szerokie
 piaszczyste, wysokie, ruchome wydmy, malownicze klify,
 Obok dużych historycznych miast takich jak czy Szczecin,
 można odwiedzić wiele mniejszych zabytkowych portów i wiosek
 Niepowtarzalne szlaki piesze i rowerowe można znaleźć w
 i Wolińskim Parku Narodowym.

2. Do wymienionych miejsc dopasuj (połącz strzałkami) odpowiednie informacje.

- Malbork**
- Gdynia**
- Frombork**
- Gdańsk**
- Sopot**
- Szczecin**

Wały Chrobrego

Zamek Krzyżacki

Muzea na wodzie:
 żaglowiec *Dar Pomorza*,
 statek *ORP Błyskawica*

stary dźwig Żuraw

najdłuższe moło na Bałtyku

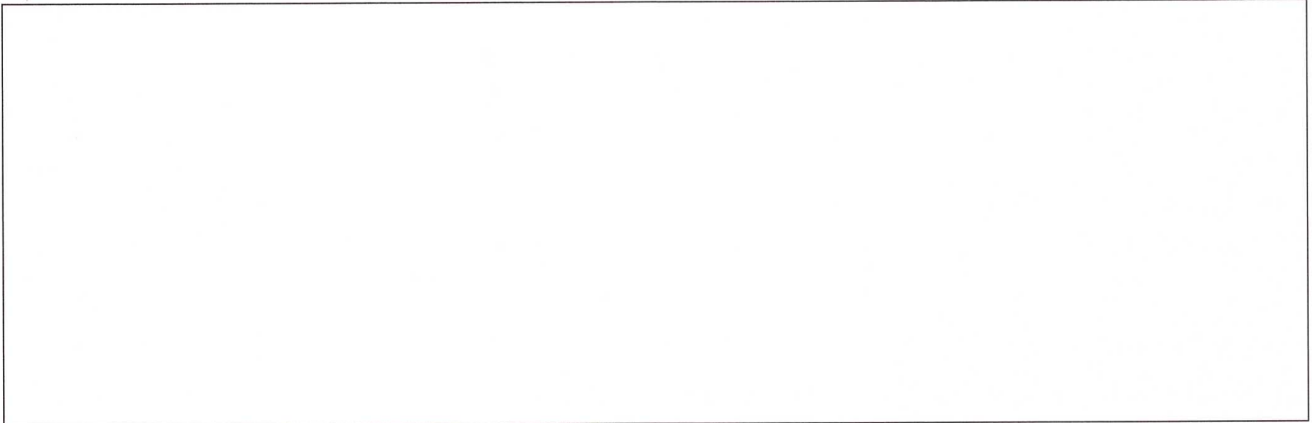

Muzeum im. Mikołaja Kopernika

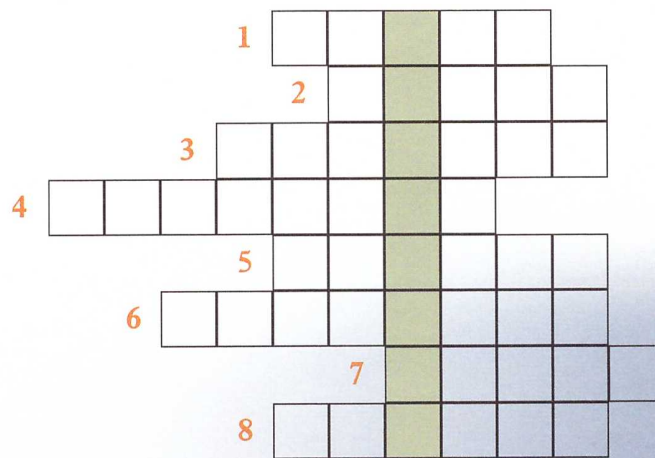

ZADANIE DOMOWE

1. Przeczytaj wiersz Tadeusza Kubiaka pt. *Rozmowa* ze str. 5, a następnie narysuj latarnię na brzegu morza oraz statki płynące w kierunku północnym oraz odpływające w kierunku wschodnim i zachodnim.

2. Rozwiąż krzyżówkę

1. Miasto, które w herbie posiada ptaka i mewę.
2. Polska wyspa.
3. Jedyne obiekty UNESCO w tym pasie.
4. Miasto w którym został pochowany Mikołaj Kopernik.
5. Jest nim np. żaglowiec „Dar Pomorza”.
6. Miasto położone nad Odrą i jeziorem Dąbie.
7. Obiekt, który stał się symbolem Gdańska.
8. Miasto, które ma w herbie koronę i dwa krzyże.

Odczytaj hasło z ciemniejszych kratek:

